



# Αντιπροσωπευτικότητα των ευρωπαϊκών οργανώσεων κοινωνικών εταιρών: κλάδος κλωστοϋφαντουργίας και ένδυσης

## Περίληψη

### Εισαγωγή

Στόχος της μελέτης αυτής είναι να παρέχει τις απαραίτητες πληροφορίες προκειμένου να ενθαρρυνθεί ο κλαδικός κοινωνικός διάλογος στον κλάδο της κλωστοϋφαντουργίας και της ένδυσης. Η σειρά μελετών αντιπροσωπευτικότητας του Ευρωπαϊκού Παρατηρητηρίου Εργασιακών Σχέσεων (EIRO), οι οποίες διενεργήθηκαν κατόπιν αιτήματος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, αποσκοπεί στον εντοπισμό των αντιπροσωπευτικών ενώσεων κοινωνικών εταιρών από τις οποίες θα ζητείται η γνώμη δυνάμει των διατάξεων της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ). Επομένως, στο πλαίσιο της μελέτης εντοπίζονται οι συναφείς εθνικές οργανώσεις κοινωνικών εταιρών στον κλάδο κλωστοϋφαντουργίας και ένδυσης μέσω μιας προσέγγισης από την κορυφή προς τη βάση (παραθέτοντας τα μέλη των ευρωπαϊκών ενώσεων) και μιας προσέγγισης από τη βάση προς την κορυφή διαμέσου των εθνικών ανταποκριτών του Ευρωπαϊκού Παρατηρητηρίου Εργασιακών Σχέσεων (EIRO).

Η αποτελεσματικότητα του ευρωπαϊκού κοινωνικού διαλόγου εξαρτάται από την αντιπροσωπευτικότητα των αντίστοιχων εθνικών παραγόντων του κλάδου – μόνο οι αρκούντως αντιπροσωπευτικές ενώσεις δύνανται να συμμετέχουν στον ευρωπαϊκό κοινωνικό διάλογο.

Μια εθνική ένωση θεωρείται συναφής κλαδική ένωση εκπροσώπησης συμφερόντων εφόσον πληροί τα παρακάτω κριτήρια: α) το πεδίο δραστηριοτήτων της ένωσης συνδέεται με τον κλάδο· β) η ένωση συμμετέχει σε τακτική βάση σε συλλογικές διαπραγματεύσεις σε κλαδικό επίπεδο ή/και υπάγεται σε οποιαδήποτε συναφή ευρωπαϊκή ένωση εκπροσώπησης συμφερόντων.

Μια ευρωπαϊκή ένωση θεωρείται συναφής κλαδική ένωση εκπροσώπησης συμφερόντων εφόσον περιλαμβάνεται στον κατάλογο ενώσεων εκπροσώπησης συμφερόντων της Επιτροπής των οποίων ζητείται η γνώμη δυνάμει του άρθρου 154 ΣΛΕΕ, ή/και συμμετέχει στον ευρωπαϊκό κοινωνικό διάλογο που αφορά τον κλάδο ή/και έχει ζητήσει να ζητηθεί η γνώμη της δυνάμει του άρθρου 154 ΣΛΕΕ.

### Ορισμός του κλάδου

Για τους σκοπούς της παρούσας μελέτης, ο κλάδος κλωστοϋφαντουργίας και ένδυσης ορίζεται με βάση τη στατιστική ονοματολογία των οικονομικών δραστηριοτήτων στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα (NACE)

(Αναθ. 2), προκειμένου να διασφαλιστεί η συγκρισιμότητα των ευρημάτων σε διακριτικό επίπεδο. Ειδικότερα, ο εν λόγω κλάδος περιγράφεται από τους κωδικούς NACE 13 (κατασκευή κλωστοϋφαντουργικών προϊόντων) και 14 (κατασκευή ειδών ένδυσης).

### Οικονομικό υπόβαθρο

Η EE27 είναι η μεγαλύτερη αγορά παγκοσμίως για τα προϊόντα κλωστοϋφαντουργίας και ένδυσης, ο δεύτερος μεγαλύτερος εξαγωγέας προϊόντων κλωστοϋφαντουργίας παγκοσμίως και ο τρίτος μεγαλύτερος εξαγωγέας ειδών ένδυσης στον κόσμο. Ο κλάδος αντιπροσωπεύει περίπου 4,5% της συνολικής παραγωγής και 7,5% της απασχόλησης του μεταποιητικού τομέα της EE – δυο εκατομμύρια και πλέον εργαζόμενους το 2011.

### Χαρακτηριστικά απασχόλησης

Η κατασκευή ειδών ένδυσης είναι η πιο σημαντική δραστηριότητα όσον αφορά την απασχόληση, παρέχοντας 1,3 εκατ. θέσεις απασχόλησης. Τα δύο τρίτα και πλέον των εργαζόμενων είναι 25-49 ετών στους επιμέρους κλάδους της κλωστοϋφαντουργίας και των ειδών ένδυσης και το 71% του εργατικού δυναμικού αποτελείται από γυναίκες. Οι περισσότερες εταιρείες στον κλάδο είναι πολύ μικρές επιχειρήσεις – σε ποσοστό 85% και πλέον απασχολούν λιγότερους από 10 εργαζόμενους. Τα τελευταία χρόνια, ο μέσος όρος απώλειας θέσεων απασχόλησης κυμαίνεται συνολικά σε 120.000 θέσεις – ετήσια μείωση της τάξης του 5%. Το ποσοστό αυτό αυξήθηκε σε 7% το 2010. Εντούτοις, το τελευταίο διάστημα, η μέση απώλεια θέσεων απασχόλησης μειώθηκε, φτάνοντας μόλις το 2% το 2011.

### Πρόσφατες εξελίξεις

Πριν από την κρίση, ο κλάδος κλωστοϋφαντουργίας και ένδυσης υφίστατο ήδη αναδιάρθρωση, λόγω των παρακάτω παραγόντων: μεταβαλλόμενη καταναλωτική ζήτηση, τεχνολογική πρόοδος, κλιμάκωση του κόστους παραγωγής, αύξηση της αγοραστικής δύναμης των εμπόρων λιανικής πώλησης και περιβαλλοντικά ζητήματα.

Με λιγότερη προστιθέμενη αξία ανά εργαζόμενο σε σχέση με άλλες δραστηριότητες, ο κλάδος αυτός με την υψηλή ένταση εργατικού δυναμικού αντιμετωπίζει

έντονο ανταγωνισμό από οικονομίες χαμηλού κόστους και έχει επηρεαστεί από την απελευθέρωση του διεθνούς εμπορίου. Η ευρωπαϊκή βιομηχανία αντέδρασε προβαίνοντας σε ευρείας κλίμακας αναθέσεις υπεργολαβιών και μετεγκαταστάσεις σε χώρες χαμηλού κόστους, με αποτέλεσμα τη μείωση του εξειδικευμένου εργατικού δυναμικού και την επιτάχυνση της τεχνολογικής αλλαγής.

Ο αριθμός των επιχειρήσεων του κλάδου μειώθηκε μεταξύ 2001 και 2011 σε 16 από τις χώρες που καλύπτονται από την παρούσα μελέτη και αυτό είχε ως αποτέλεσμα την επακόλουθη πτώση της απασχόλησης. Στην Τσεχική Δημοκρατία, τη Λετονία, τη Σλοβακία και την Ισπανία, η απασχόληση μειώθηκε παρόλο που ο αριθμός των εταιρειών αυξήθηκε. Η αναλογία των εργαζομένων του κλάδου παρέμεινε σταθερή μεταξύ 2001 και 2011 σε όλες τις χώρες εκτός από την Αυστρία (όπου αυξήθηκε από 69% το 2001 σε 94% το 2010) και την Ουγγαρία και τη Σουηδία (όπου παρέμεινε σταθερή στο 100%). Μόνο στο Λουξεμβούργο παρατηρήθηκε αύξηση στην απασχόληση κατά το διάστημα από το 2001 έως το 2011. Συνολικά, χάθηκαν 644.500 θέσεις απασχόλησης στον κλάδο κατά το διάστημα από το 2008 έως το τελευταίο τρίμηνο του 2010.

## Εκπροσώπηση συμφερόντων σε εθνικό επίπεδο

### Συνδικαλιστικές οργανώσεις

Ο αριθμός των ενεργών μελών των συνδικαλιστικών οργανώσεων διαφέρει σημαντικά ανά την Ευρώπη και κυμαίνεται από τα 2,2 εκατομμύρια και πλέον μέλη του IG Metall στη Γερμανία έως τα μόλις μερικές δεκάδες μέλη του Πανελληνίου Συλλόγου Πτυχιούχων Μηχανικών Κλωστοϋφαντουργών (ΠΣΠΜΚ) στην Ελλάδα. Διαπιστώθηκε ότι 76 συνολικά κλαδικές συνδικαλιστικές οργανώσεις πληρούν τα κριτήρια ένταξης στη μελέτη αντιπροσωπευτικότητας. Στο 33% των χωρών, υπάρχει μόνο μία κλαδική οργάνωση. Δύο κλαδικές οργανώσεις υπάρχουν στο 15% των χωρών και τρεις στο 22%. Τέσσερις ή περισσότερες κλαδικές οργανώσεις υπάρχουν στο 30% των χωρών. Τα στοιχεία αυτά είναι ενδεικτικά ενός κατακερματισμένου συνολικού τοπίου, παρά τη μεγάλη συχνότητα πλουραλιστικών ενώσεων εργαζομένων.

### Οργανώσεις εργοδοτών

Συνολικά, εντοπίστηκαν 52 κλαδικές οργανώσεις εργοδοτών σε 22 χώρες. Το σύνολο των οργανώσεων αυτών αποτελούν μέλη της Ευρωπαϊκής Συνομοσπονδίας Βιομηχανιών Κλωστοϋφαντουργίας και Ένδυσης (European Apparel and Textile Confederation — Euratex), της οργάνωσης εργοδοτών σε επίπεδο ΕΕ. Η Κύπρος, η Ιρλανδία, το Λουξεμβούργο, η Μάλτα και η Σλοβακία δεν διαθέτουν κλαδικές οργανώσεις εργοδοτών, ενώ η Εσθονία, η Λετονία και η Πολωνία διαθέτουν κλαδικές οργανώσεις, οι οποίες όμως δεν συμμετέχουν στις συλλογικές διαπραγματεύσεις. Σε 10 από τις 22 χώρες που διαθέτουν οργανώσεις εργοδοτών, υπάρχει μόνο μία τέτοια οργάνωση. Επτά χώρες έχουν από δύο οργανώσεις εργοδοτών, μία (το Βέλγιο) έχει τρεις και τέσσερις χώρες έχουν από τέσσερις οργανώσεις. Οι πλουραλιστικές ενώσεις είναι λιγότερο συχνές στις οργανώσεις εργοδοτών σε σχέση με τις συνδικαλιστικές οργανώσεις.

Όσον αφορά τη συμμετοχή στη δημόσια πολιτική, οι αρχές ζητούν τη γνώμη του 89% των οργανώσεων εργοδοτών για τις οποίες υπάρχουν σχετικά διαθέσιμα δεδομένα. Η γνώμη των οργανώσεων εργοδοτών ζητείται σε όλες τις χώρες (όπου υφίστανται) εκτός από την Ελλάδα, παρόλο που η εν λόγω πρακτική δεν είναι συστηματική σε ορισμένες χώρες.

### Συλλογικές διαπραγματεύσεις

Η κάλυψη των συλλογικών διαπραγματεύσεων είναι έντονα πολυμήνι ανά την ΕΕ. Εννέα από τις χώρες που μελετήθηκαν παρουσιάζουν υψηλά ποσοστά κάλυψης συλλογικών διαπραγματεύσεων (που υπερβαίνουν το 80%), σε οκτώ χώρες το μέγιστο ποσοστό είναι 20%.

## Εκπροσώπηση συμφερόντων σε ευρωπαϊκό επίπεδο

Οι οργανώσεις του κλάδου κλωστοϋφαντουργίας και ένδυσης που περιλαμβάνονται στον κατάλογο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής ως οργανώσεις κοινωνικών εταίρων των οποίων ζητείται η γνώμη δυνάμει του άρθρου 154 ΣΛΕΕ είναι η ένωση IndustriALL Global Union και η EURATEX.

Η ένωση IndustriALL υπάγεται στην Ευρωπαϊκή Συνομοσπονδία Συνδικαλιστικών Οργανώσεων (ΕΣΣΟ) και εκπροσωπεί 194 εθνικές οργανώσεις και 7.314.027 εργαζόμενους από 39 ευρωπαϊκές χώρες. Διαθέτει 47 άμεσα συνδεδεμένες ενώσεις στον κλάδο κλωστοϋφαντουργίας και ένδυσης, 45 από τις οποίες συμμετέχουν στις συλλογικές διαπραγματεύσεις του κλάδου, και καλύπτει 24 από τις 26 χώρες που διαθέτουν κλαδικές συνδικαλιστικές οργανώσεις.

Η EURATEX, της οποίας οι ομοσπονδίες αντιπροσωπεύουν σε επίπεδο κρατών μελών 180.000 και πλέον εταιρείες και πάνω από 1,8 εκατομμύρια θέσεις απασχόλησης, ανήκει στην Alliance for a Competitive European Industry (Συμμαχία για ανταγωνιστική ευρωπαϊκή βιομηχανία). Διαθέτει 25 άμεσα συνδεδεμένες ενώσεις, 23 από τις οποίες συμμετέχουν στις συλλογικές διαπραγματεύσεις του κλάδου, και καλύπτει 20 από τις 22 χώρες που διαθέτουν κλαδικές συνδικαλιστικές οργανώσεις.

## Συμπεράσματα

Από τις αναλύσεις του κλάδου κλωστοϋφαντουργίας και ένδυσης στην ΕΕ των 27, τόσο από την κορυφή προς τη βάση όσο και από τη βάση προς την κορυφή, διαπιστώνεται ότι η IndustriALL και η EURATEX πρέπει να θεωρούνται ως οι σημαντικότεροι εκπρόσωποι εργαζομένων και εργοδοτών σε επίπεδο ΕΕ και ως εκ τούτου είναι αναγκαίο να ζητείται η γνώμη τους δυνάμει των διατάξεων της ΣΛΕΕ, ειδικότερα εφόσον δεν κατέστη δυνατόν να βρεθούν άλλοι παράγοντες σε ευρωπαϊκό επίπεδο με συγκρίσιμη κάλυψη στους δύο επιμέρους κλάδους.

### Περισσότερες πληροφορίες

Η έκθεση *Representativeness of the European social partner organisations: Textiles and clothing sector* (Αντιπροσωπευτικότητα των ευρωπαϊκών οργανώσεων κοινωνικών εταίρων: κλάδος κλωστοϋφαντουργίας και ένδυσης) διατίθεται στην ηλεκτρονική διεύθυνση <http://www.eurofound.europa.eu/eiro/studies/tn1302024s/index.htm>

Για περισσότερες πληροφορίες μπορείτε να επικοινωνείτε με την Camilla Galli da Bino, υπεύθυνη πληροφόρησης, στη διεύθυνση [gdb@eurofound.europa.eu](mailto:gdb@eurofound.europa.eu)